

RD-4354

M. Ed. (Sem. IV) Examination

March / April - 2017

ESTC-D-04 : Educational Administration & Leadership

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
← M. Ed. (Sem. IV)	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
← ESTC-D-04 : Educational Administration & Leadership	<input type="text"/>
← Subject Code No. : <input type="text"/> 4 <input type="text"/> 3 <input type="text"/> 5 <input type="text"/> 4 ← Section No. (1, 2,.....): <input type="text"/> Nil	<input type="text"/>
	Student's Signature

(2) પ્રત્યેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.

(3) પ્રશ્ન ક્રમાંક ત્રણથી પાંચના ઉત્તરો આશરે ૩૦૦થી ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

૧ (અ) નીચે આપેલી ખાલીજગ્યા યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરીને પૂરો : ૧૦

(૧) શૈક્ષણિક સંસ્થામાં નિર્ણય પ્રક્રિયામાંની સહભાગિતા હોવી જોઈએ.

(અ) આચાર્ય અને ટ્રસ્ટી

(બ) શિક્ષક

(ક) વિદ્યાર્થીઓ અને વાલી

(ડ) આ બધા જ

(૨) જો શિક્ષક દ્વારાથાય તો શૈક્ષણિક પ્રશાસક સૌથી સફળ છે.

(અ) આનંદપૂર્વક કાર્ય

(બ) મુક્તપણે ચર્ચા

(ક) સંઘર્ષ નહીં

(ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૩) નિરીક્ષકની મૂળ ભૂમિકા છે.
- (અ) શૈક્ષણિક દર્શન નક્કી કરવું
- (બ) આચરણ માટે ઉદાહરણ પૂરું પાડવું
- (ક) અસરકારક શિક્ષણ માટે મદદરૂપ બનવું
- (ડ) આ બધા જ
- (૪) 'ઈચ્છિત લક્ષ્ય પ્રાપ્તિ માટે માનવ અને ભૌતિક સંશાધનોનું સંગઠન અને દિશા દર્શન' તરીકે પ્રશાસનને વ્યાખ્યાયિત કરનાર.....
- (અ) એલ. ડી. વ્હાટ
- (બ) જે. એમ. ફીફનર
- (ક) જે. એ. વેગ
- (ડ) એચ. એ. સિમોન
- (૫) શૈક્ષણિક પ્રશાસનની આધુનિક સંકલ્પના સંદર્ભે સાચું નથી.
- (અ) તે કામગીરી મૂલ્યાંકન ધ્યાને લે છે.
- (બ) તે જાહેર હિત ને સમર્થન આપે છે.
- (ક) તે સ્વાયત્તતાની હિમાયત કરે છે.
- (ડ) અ + બ
- (૬) જો સંસ્થામાં પ્રશાસકીય સત્તા એક વ્યક્તિમાં નિહિત હોય તો, તે પ્રણાલી નામે ઓળખાય છે.
- (અ) બોર્ડ
- (બ) સરકારી ખાતું
- (ક) સમિતિ
- (ડ) પરિષદ્
- (૭) નકારાત્મક પ્રેરણા પર આધારિત છે.
- (અ) ભય
- (બ) પુરસ્કાર
- (ક) રૂપિયા
- (ડ) મરતબો

- (૮) મૂલ્ય શિક્ષણ આપવાનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે.
- (અ) શાસ્ત્રોક્ત વિષય પર ચર્ચા
- (બ) મૂલ્ય પર વાર્તાલાપ
- (ક) મૂલ્ય પર સેમીનાર
- (ડ) આ બધા જ
- (૯) વ્યક્તિ જટિલ કક્ષાની જરૂરીયાત માટે પ્રયત્ન કરશે જ્યારે તેની
- જરૂરિયાત સંતોષાય છે.
- (અ) મૂળભૂત
- (બ) પરિવાર
- (ક) વેતન
- (ડ) નોકરી
- (૧૦) 'માનવ સંબંધ'ના પિતા તરીકે ઓળખાય છે.
- (અ) વિલિયમ ગીલબ્રેથ
- (બ) હેન્ડ્રી ફ્યોલ
- (ક) ટાઈલર
- (ડ) ઈલટન માયો

(બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૩૦થી ૪૦ શબ્દોમાં
ઉત્તર આપો :

૧૦

- (૧) શૈક્ષણિક પ્રશાસન એટલે શું ?
- (૨) પ્રશાસનીય પ્રત્યાયન કોને કહે છે ?
- (૩) સમજાવો - સંકલન
- (૪) આપખુદી નેતાગીરી એટલે શું ?
- (૫) વિશ્વવિદ્યાલય કક્ષાએ શૈક્ષણિક પ્રશાસનનું માળખું જણાવો.
- (૬) શિક્ષણમાં નિરીક્ષણ સમજાવો.
- (૭) શિક્ષણમાં માનવ સંબંધનો અર્થ આપો.

- ૨ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૧૫૦થી ૧૮૦ શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો : ૨૦
- (૧) શૈક્ષણિક પ્રશાસનમાં માનવતાવાદી અભિગમ ચર્ચો.
- (૨) શૈક્ષણિક પ્રશાસનમાં કાર્યક્ષમતા વિરુદ્ધ માનવ સંબંધ સમજાવો.
- (૩) શૈક્ષણિક પ્રશાસનનાં સિદ્ધાંત સમજાવો.
- (૪) શૈક્ષણિક પ્રશાસન પ્રણાલીને અસર કરતા પરિબળો કયા છે ?
- (૫) હાલની નિરીક્ષણ પ્રક્રિયાની ખામી જણાવો.
- (૬) માનવ સંબંધમાં પ્રત્યાયનના અવરોધ કઈ રીતે દૂર કરશો ?
- (૭) કાર્ય સંતોષ એટલે શું ? શૈક્ષણિક સંસ્થા સંદર્ભે ચર્ચા કરો.
- ૩ કેન્દ્રીય અને રાજ્ય સ્તરે શૈક્ષણિક પ્રશાસન યોગ્ય ઉદાહરણ આપી સમજાવો. ૧૦
- અથવા**
- ૩ ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રશાસનનાં પ્રવર્તમાન પ્રશ્નો કયાં છે ? તેના નિવારણ અંગે તમારા સૂચનો આપો. ૧૦
- ૪ “નિરીક્ષણ એક પ્રક્રિયા” - સામાજિક, મનોવૈજ્ઞાનિક અને શૈક્ષણિક સંદર્ભે તેની ચર્ચા કરો. ૧૦
- અથવા**
- ૪ નિરીક્ષણની “વર્ગખંડ અવલોકન” પદ્ધતિ સમજાવો. ૧૦
- ૫ માનવ સંબંધ સંદર્ભે મેસ્લોનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૦
- અથવા**
- ૫ શૈક્ષણિક સંસ્થા સંદર્ભે સંગઠનાત્મક વર્તન સમજાવો. ૧૦

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) As per the Instruction No. 1 of page No. 1.
 - (2) Marks of each question have been shown on the right side.
 - (3) Give answers about 300 to 400 words, the questions from No. three to five.

1 (a) Select the proper option and fill in the following blanks : 10

- (1) should be involved in the decision-making process in educational institute.
- (A) Principal and trustees
 - (B) Teachers
 - (C) Students and parents
 - (D) All of these
- (2) The education administrator is the most successful if done by teachers.
- (A) Enjoying the task
 - (B) Interacting on an open basis
 - (C) No conflicts
 - (D) None of these
- (3) The primary role of the supervisor is
- (A) Determine the educational philosophy
 - (B) Set a good example to follow
 - (C) Help for effective teaching
 - (D) All of these
- (4) has defined administration as "the organization and direction of human and material resources to achieve desired ends".
- (A) L. D. White
 - (B) J. M. Piffner
 - (C) J. A. Veig
 - (D) H. A. Simon
- (5) is not correct in respect of modern concept of educational administration.
- (A) If focuses on performance appraisal
 - (B) It upholds public interest
 - (C) It advocates autonomy
 - (D) A+B

- (6) If the administrative authority within an institute is vested in a single individual, then that system is known as
- (A) Borad
 (B) Bureau
 (C) Commission
 (D) Council
- (7) Negative motivation is based on
- (A) Fear
 (B) Reward
 (C) Money
 (D) Status
- (8) The best way for providing value education is
- (A) Discussions on scriptural texts
 (B) Discourses on values
 (C) Seminars on values
 (D) All of these
- (9) The person will try for the complex level need when his need is satisfied.
- (A) Basic
 (B) Family
 (C) Income
 (D) Job
- (10) is recognised as a father of 'Human Relations'.
- (A) William Gilbreth
 (B) Hendry Fayol
 (C) Taylor
 (D) Elton Mayo
- (b) Answers any five of the following in 30 to 40 words : **10**
- (1) What is educational administration ?
 (2) What is administrative communication ?
 (3) Explain - coordinating.
 (4) What is autocratic leadership ?
 (5) State the structure of educational administration at university level.
 (6) Explain supervision in education.
 (7) State meaning of human relation in education.

- 2 Answer any five of the following in 150 to 180 words : **20**
- (1) Discuss human approach in educational administration.
 - (2) Explain efficiency versus human relation in educational administration.
 - (3) Explain principles of educational administration.
 - (4) Which variables do affect system of educational administration ?
 - (5) State drawback of present supervision process.
 - (6) How will you overcome hindrances in communication in human relation ?
 - (7) What is job satisfaction ? Discuss related with educational institute.
- 3 Explain educational administration at central and state level with proper example. **10**
- OR**
- 3 What are current issues of educational administration in India ? Give your suggestions to solve them. **10**
- 4 "Supervision as a process". - Explain it with reference to social, psychological and educational. **10**
- OR**
- 4 Explain "class room observation" method of supervision. **10**
- 5 Explain Maslow's theory with reference to human relation. **10**
- OR**
- 5 Explain organizational behavior with respect to educational institute. **10**
-